

Talga AB
Södra Kungsgatan 5 B
972 35 LULEÅ

Bearbetningskoncession enligt minerallagen för området Nunasvaara Södra K nr 1 i Kiruna kommun, Norrbottens län

Beslut

Bergmästaren beviljar Talga AB, 559155-0677, bearbetningskoncession med tillståndsid BK-2024:1 enligt minerallagen (1991:45) för området Nunasvaara Södra K nr 1. Bearbetningskoncessionen innebär rätt till utvinning och tillgodogörande av grafit.

Bearbetningskoncessionens giltighetstid är 25 år från och med den dag då beslutet vinner laga kraft.

Beskrivning av koncessionsområdet

Koncessionsområdet omfattar en yta om 37,92 hektar och begränsas av räta linjer mellan hörnpunkter med koordinater i SWEREF 99TM enligt följande.

Hörnpunkt	N-koordinat	E-koordinat
1	7525170	770190
2	7524940	770330
3	7524720	769980
4	7524100	770390
5	7523980	770340
6	7524000	770130
7	7524557	769742
8	7524930	769770

Området Nunasvaara Södra K nr 1 ligger inom fastigheten Kiruna Stenbrottet 2:1. Fastighetens del i koncessionsområdet kommer att beräknas i samband med att mineralersättningen fastställs för första gången enligt 7 kap. 7 § minerallagen.

Koncessionsområdet omfattas av Talga AB:s undersökningstillstånd Nunasvaara nr 2. Området är beläget cirka tio kilometer väster om Vittangi tätort, Kiruna kommun, i nära

anslutning till sjön Hosiojärvi. Området ingår i Talga AB:s större grafitprojekt som totalt omfattar fyra fyndigheter. Fyndigheten ligger inom område av riksintresse för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § andra stycket miljöbalken (1998:808). Området ligger, vid tidpunkten för detta beslut, inte inom eller omedelbart intill något område som omfattas av bestämmelserna i 5 kap. 10 § eller 17 kap. 3 § minerallagen.

Karta över koncessionsområdet Nunasvaara Södra K nr 1 som lämnades in till Bergsstaten den 29 maj 2020, bifogas detta beslut (se bilaga 1).

Villkor

Talga AB ska årligen genomföra samråd med Talma sameby och Gabna sameby i syfte att minimera verksamhetens negativa påverkan på rennäringen. Senast två månader efter genomfört samråd ska bolaget lämna en redogörelse för detta till bergmästaren.

Säkerhet

Talga AB ska, senast när anmälan om påbörjad gruvdrift enligt 57 § mineralförordningen (1992:285) sker, ställa ekonomisk säkerhet om 1 000 000 kronor. Säkerheten utgör garanti för de inledande återställningsåtgärder vid koncessionens upphörande som anges i 13 kap. 4 § minerallagen och som närmare kommer att fastställas i samband med att koncessionen upphör.

Bakgrund

Ansökan

Ansökan om bearbetningskoncession för området Nunasvaara Södra K nr 1 med bifogad miljökonsekvensbeskrivning och karta kom in från Talga AB (hädanefter sökanden) till Bergsstaten den 26 maj 2020. Ansökan avser koncessionsmineralet grafit och en koncessionstid om 25 år. Sökanden har den 5 mars 2021 kompletterat ansökan med bland annat uppdatering av miljökonsekvenser, efterbehandling, Natura 2000 och riksintressen.

Av ansökan framgår att den huvudsakliga verksamheten omfattar brytning och anrikning av grafitmalm. Den planerade utvinningen av malmkroppen ska ske genom brytning upp till 120 000 ton per år, vilket möjliggör en grafitproduktion på ca 25 000 ton per år. Brytning kommer ske via sex dagbrottsetapper som över tid ska ansluta till varandra på vissa platser. Produktionen planeras att successivt höjas och det bedöms ekonomiskt möjligt att ta ut 2,43 miljoner ton malm under gruvans livslängd på ca 24–25 år, med den nuvarande kunskapen om malmens utbredning.

Inom verksamhetsområdet för Nunasvaara Södra K nr 1 kommer bland annat anläggningar i form av primärkross, sekundärkross, malmupplag och anrikningsverk

uppföras. Det kommer anläggas infrastruktur i form av vägar till anrikningsverk och till sand- och gråbergssupplag samt övriga servicevägar. I övrigt kommer vattenreningsanläggningar och övriga anläggningar att anläggas.

Borrning, sprängning och hantering av gråberg kommer med hänsyn till rennäringsområdet att begränsas till månaderna juni-november medan anrikning, extern transport och hantering av anrikningssand kommer att ske året runt.

Den planerade brytningen inom koncessionsområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Av översiktsplanen framgår att området innehåller mineralfyndighet samt att det är intressant för brytning av grafit.

Sedan verksamheten i det sökta koncessionsområdet har avslutats kommer efterbehandling att ske med syfte att området så långt det är möjligt ska kunna återgå till den tidigare markanvändningen (renbetesmark, skogsbruk och rekreation) samt inte utgöra någon risk för människor, djur eller renbete. Efterliknande av en naturlig miljö som är anpassad till det omgivande landskapet eftersträvas, samtidigt som det ska säkerställas att mobilisering av sulfider och andra metaller eller utsläpp av surt lakvatten inte inträffar. I syfte att möjliggöra ovanstående, samt för att möjliggöra en snabb upptäckt av eventuella problem, kommer ett robust egenkontrollprogram att tas fram. Övervakningen kommer att påbörjas under verksamhetens drifttid. Genom noggrann driftsplanering möjliggör projektdesignen en progressiv efterbehandling under gruvans livstid. Den planerade efterbehandlingen kommer att granskas och revideras regelbundet utifrån den data som framkommer inom ramen för det interna övervakningsprogrammet samt i takt med att ny teknik blir tillgänglig i branschen. Planen för gruvans avslutning och efterbehandling är därför dynamisk.

Grafitfyndigheten Nunasvaara Södra K nr 1 ligger inom ett område som pekats ut som riksintresse för värdefulla ämnen eller material. Fyndigheten är av extremt hög kvalitet och tester har visat att den kan bearbetas till material för produktion av litiumjonbatterier. Riksintresseområdet bedöms innehålla en sammantaget mycket stor och omfattande malmpotential. Den planerade verksamheten innebär en god hushållning med resurser genom att möjliggöra utvinning av en fyndighet av riksintresse.

Det planerade verksamhetsområdet tangerar riksintresse för naturvård, friluftsliv och yrkesfiske genom närheten till Torne älv. Riksintresse för rennäringsområdet ligger ca 200 meter söder om verksamhetsområdets yttre gräns. Väg E45 och E10 samt järnvägen Malmbanan är av riksintresse för kommunikationer. Vidare berörs det planerade verksamhetsområdet av riksintresse för totalförsvaret med speciella restriktioner för hinderfrihet.

Övrigt

I ansökan framgår att i samband med att ansökan om bearbetningskoncession gavs in till Bergsstaten har sökanden även ansökt om tillstånd enligt miljöbalken för brytning och anrikning av grafitmalm hos mark- och miljödomstolen. Sökanden har den 5 mars 2021 meddelat att tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000) kommer sökas hos mark- och miljödomstolen genom ett tilläggsyrkande till miljötillståndsansökan.

Den 5 april 2023 har mark- och miljödomstolen vid Umeå Tingsrätt i mål nr M 1573–20 meddelat tillstånd till gruvverksamhet (miljöfarlig verksamhet) vid Nunasvaara Södra i Kiruna kommun. Av domen går att utläsa att mark- och miljödomstolen funnit att den verksamhet som omfattas av ansökan är tillåtlig och att tillstånd enligt miljöbalken kan meddelas. Domstolen har i domen tagit ställning till såväl frågan om miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. miljöbalken, tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000) som hushållningsbestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. miljöbalken. Slutligen har domstolen tagit ställning till frågan om detaljplan och områdesbestämmelser inom ramen för 2 kap. 6 § miljöbalken. Domen har överklagats till mark- och miljööverdomstolen som inte meddelat prövningstillstånd. Mark- och miljööverdomstolens beslut har därefter överklagats till Högsta domstolen. Vid tidpunkten för detta beslut har miljötillståndet inte vunnit laga kraft.

Bergsstaten har med anledning av den tidigare lydelsen av 4 kap. 2 § minerallagen (2022:728) samt den praxis¹ som gällt varit förhindrade att meddela beslut om bearbetningskoncession innan Natura 2000-tillstånd erhållits. Med anledning av ändring av minerallagen (2024:325) som började gälla den 1 juli 2024 kan nu bergmästaren meddela bearbetningskoncession trots att frågan om Natura 2000-tillstånd inte är slutligt avgjord.

Kungörelse och underrättelser

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts i tidningen Norrländska socialdemokraten samt i Post- och Inrikes Tidningar. Berörda fastighetsägare och övriga kända sakägare har underrättats om ansökan och tillställts kopia av ansökan, icke-teknisk sammanfattning och innehållsförteckning av miljökonsekvensbeskrivningen samt information om var kompletta handlingar i ärendet finns tillgängliga.

Från fastighetsägare och övriga kända sakägare har i huvudsak följande synpunkter framförts.

Gabna sameby motsätter sig att bearbetningskoncessionen beviljas. Samebyn har sitt samebyområde söder om Torneträsk och Torne älv och beskriver i sitt yttrande hur de

¹ HFD 2022 not 20

bedriver sin renskötsel under året. Samebyn påverkas inte av själva dagbrottet, men kommer att få en direkt påverkan av buller, seismisk aktivitet, påverkan på vatten, damning, ökad mänsklig aktivitet och infrastruktur i anslutning till gruvan samt följdverksamhet i form av transporter till och från gruvområdet.

Samebyn framför att deras område längs Torneälven inte kommer att kunna användas för renskötsel om bearbetningskoncessionen beviljas. Markområdet är det enda området som idag förbinder samebyns marker i väster mot de mycket betydelsefulla vinterbetesmarkerna i öster och sydöst. Ansökan berör tre riksintresseområden för rennäringen och kommer att dela ett av dessa mitt itu. Därtill kommer samebyns enda kvarvarande flyttled i området att kapas av följdverksamheten. Området har en mycket stor betydelse för rennäringen inom samebyn.

Därutöver har ytterligare synpunkter inkommit, som i huvudsak innehåller följande.

Naturskyddsföreningen motsätter sig att sökanden beviljas bearbetningskoncession och anser att den samlade miljöpåverkan för hela området, inkluderat sökandens ytterligare tre sökta bearbetningskoncessioner, måste bedömas. Naturskyddsföreningen anser att det föreliggande beslutsunderlaget inte kan läggas till grund för en fullständig, exakt och slutlig bedömning. Detta då miljökonsekvensbeskrivningen inte säkerställer att skyddsvärda intressen såsom vatten, naturmiljö, hotade arter, kulturmiljö eller motstående riksintressen skadas av den planerade gruvbrytningen med följdverksamheter.

Fastighetsägare till en fastighet söder om Torneälven motsätter sig grafitbrytning i området. Detta bland annat med anledning av att området påverkar det känsliga Natura 2000-området Torne- och Kalixälven och kan påverka grundvattennivån och dricksvatten. Det framförs att området har stora naturvärden och är ett mycket populärt och viktigt rekreationsområde för ortsbefolkningen. Verksamheten kommer innebära nedsmutsning av den omgivande naturen, såväl med anledning av krossning och anrikning av malmen som transporterna. Fastighetsägarna ifrågasätter att sökandebolaget ägs av utländskt prospekterings- och utvecklingsbolag samt huruvida grafitbrytningen kommer innebära nya arbetstillfällen på orten.

Samråd med länsstyrelsen

I enlighet med 8 kap. 1 § minerallagen har bergmästaren den 2 februari 2023 begärt yttrande från Länsstyrelsen Norrbotten gällande tillämpningen av 3, 4 och 6 kap. miljöbalken (1998:808). Länsstyrelsen Norrbotten har den 31 mars 2023 inkommit med yttrande till Bergsstaten där följande framförs. Länsstyrelsen gör bedömningen att en bearbetningskoncession för Nunasvaara Södra K nr 1 får komma till stånd endast om Natura 2000-tillstånd lämnats. Eftersom ett sådant tillstånd inte finns föreslår länsstyrelsen att koncessionsansökan ska avslås.

Till följd av lagändringen i minerallagen har bergmästaren den 4 juni 2024 begärt ett kompletterande yttrande från Länsstyrelsen Norrbotten gällande tillämpningen av 3 kap., 4 kap. 1–7 §§ och 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken. Länsstyrelsen Norrbotten har den 25 september 2024 inkommit med ett kompletterande yttrande till Bergsstaten där följande framförs. Länsstyrelsen tillstyrker att bergmästaren beviljar den sökta bearbetningskoncessionen och anser att koncessionen bör förenas med villkor som syftar till att minimera den planerade verksamhetens negativa påverkan på rennäringsen.

Ansökan om bearbetningskoncession berör riksintresse för värdefulla ämnen eller material och omfattas av ett riksintresseområde för totalförsvaret. I närheten av verksamhetsområdet finns utpekade riksintresseområden för rennäringsen och yrkesfisket, naturliv och friluftsliv samt kommunikationer. Nationalälven Torneälven med tillhörande vattenområden, källflöden och biflöden är i sin helhet av riksintresse. Torneälven och ett par mindre vattendrag i närheten av verksamhetsområdet ingår vidare i Natura 2000-området Torne- och Kalix älvsystem.

Vidare framför länsstyrelsen att det planerade verksamhetsområdet är beläget inom Talma samebys vinterbetesmarker. Flyttleder och svåra passager av riksintresse för rennäringsen finns utpekade väster och söder om verksamhetsområdet för Talma och Gabna sameby, och öster om Vittangiälven för Saarivuoma sameby. Riksintresse för rennäringsen, utpekade av Sametinget, ligger cirka 200 meter söder om verksamhetsområdets yttre gräns. Transporter till och från området går längs Nunasvaaravägen genom Talma samebys område och söder om Torne älv vidare via väg E45 genom Gabna samebys område. Vägen korsar flyttleder som utpekats som riksintressen. Inom verksamhetsområdet finns dock inga av Sametinget utpekade riksintressen för rennäringsen.

Länsstyrelsen utgår i sin bedömning från att det endast är de av Sametinget utpekade riksintressena som *ska* skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringsens bedrivande (övriga mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringsen ska i stället *så långt möjligt* skyddas mot sådana åtgärder). Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att den planerade gruvverksamheten kommer att påverka rennäringsen genom att mark i vinterbeteslandet tas i anspråk och därmed inte är tillgängligt under den tid som brytningen pågår. Även buller, damm och den ökade trafiken på Nunasvaaravägen kan komma att påverka rennäringsen.

Länsstyrelsen konstaterar att den planerade verksamheten har utformats för att begränsa påverkan på omgivningen och rennäringsen i området. Sökanden har också gjort åtaganden om tidsmässiga begränsningar av delar av den planerade verksamheten i syfte att begränsa påverkan ytterligare. Trots detta kommer en etablering av gruvverksamhet i området att resultera i störningar som kan orsaka bland annat undvikelseffekter och minskad tillgång på bete för renar under vissa perioder under året. Den i huvudsak periodvisa fria strövningen förbi gruvområdet är ett betydelsefullt och viktigt värde för

rennäringen och bedöms kunna påverkas av buller från verksamhetsområdet och av transporter. Även påverkan på områden av riksintresse genom buller från verksamheten och transporter till och från verksamheten bedöms periodvis kunna ske. Vad gäller just påverkan på riksintresseområdena genom störningar bedömer dock länsstyrelsen att denna inte kommer att vara av sådan omfattning att rennäringens bedrivande påtagligt försvåras.

Länsstyrelsen bedömer att rennäringen fortsättningsvis bör kunna bedrivas även om den planerade verksamheten kommer till stånd. Detta förutsätter dock att sökanden vidtar de skyddsåtgärder, försiktighetsmått och kompensationsåtgärder som de har åtagit sig samt att tillräckliga villkor föreskrivs.

När det gäller övriga riksintressen eller naturvärden bedömer länsstyrelsen att den planerade verksamheten inte kommer att påtagligt försvåra utnyttjandet av de motstående intressena. Vad avser riksintresse för totalförsvaret (lågflygningsområde och väderradar) har länsstyrelsen svårt att se att den planerade verksamheten skulle påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Länsstyrelsen anser dock att den bedömningen främst bör göras av Försvarsmakten.

Sammanfattningsvis gör länsstyrelsen bedömningen att den planerade verksamheten är förenlig med de motstående markanvändningsintressen som redovisats. Under förutsättning att sökanden vidtar de skyddsåtgärder, försiktighetsmått och kompensationsåtgärder som de har åtagit sig samt att tillräckliga villkor föreskrivs tillstyrker länsstyrelsen att bergmästaren beviljar den sökta bearbetningskoncessionen Nunasvaara Södra K nr 1.

När det gäller villkorsförslaget som sökanden föreslagit i sin ansökan anser länsstyrelsen att villkorsförslaget är lämpligt och bör föreskrivas. Ett motsvarande villkor har föreskrivits i mark- och miljödomstolens dom i mål nr M 1573–20. Länsstyrelsen framför även att mark- och miljödomstolen har föreskrivit villkor avseende begränsning av när på året sprängning, borrning, krossning samt transporter får ske, i syfte att minimera verksamhetens negativa påverkan på rennäringen. Som länsstyrelsen förstår saken är villkoret i fråga en precisering av sökandens åtagande om att brytning endast kommer att ske under sommarhalvåret då renarna inte befinner sig i området i samma utsträckning. Med hänsyn till detta samt att mark- och miljödomstolens dom har överklagats och därmed inte vunnit laga kraft anser länsstyrelsen att villkoret bör föreskrivas även av bergmästaren i detta ärende.

Enligt länsstyrelsens uppfattning är det helt uppenbart att ytterligare och mer detaljerade villkor är nödvändiga för att begränsa den planerade verksamhetens negativa påverkan på rennäringen och andra intressen. Sådana villkor, avseende exempelvis buller, damning och utsläpp till vatten, bör dock föreskrivas enbart inom ramen för den tillståndsprovning som sker enligt miljöbalken och inte i detta ärende.

Till sitt yttrande har länsstyrelsen bilagt yttrande från Sametinget. Kiruna kommun har inte gett in något yttrande eller annars hörts av.

Motivering

Tillämpliga bestämmelser

Förutsättningar för koncession

Enligt 4 kap. 2 § första stycket minerallagen ska bearbetningskoncession meddelas om en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har blivit påträffad och fyndighetens belägenhet och art inte gör det olämpligt att sökanden får den begärda koncessionen.

Enligt tredje stycket samma paragraf ska 3 kap., 4 kap. 1–7 §§ och 5 kap. 18 § miljöbalken tillämpas i ärenden om beviljande av bearbetningskoncession.

Enligt fjärde stycket samma paragraf ska, om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar, 3 kap. och 4 kap. 1–7 §§ miljöbalken endast tillämpas vid den prövning som sker i koncessionsärendet. Vid tillämpningen av 3 kap. 10 § andra stycket miljöbalken och 4 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken ska 4 kap. 8 § i balken inte beaktas.

Enligt femte stycket samma paragraf ska, när en verksamhet senare ska prövas enligt miljöbalken eller andra lagar, frågan om det krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken och, om tillstånd krävs, frågan om tillstånd kan lämnas göras oberoende av de ställningstaganden som har gjorts i koncessionsprövningen.

Enligt sjätte stycket samma paragraf ska i ärenden om beviljande av koncession en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken. Uppgifterna i miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för prövningen av koncessionsansökan.

Enligt sjunde stycket samma paragraf får en koncession inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Bearbetningskoncessionens giltighetstid

Enligt 4 kap. 7 § minerallagen ska en bearbetningskoncession meddelas för tjugofem år. Om sökanden begär det, får kortare tid bestämmas.

Vägledande avgöranden

I HFD 2016 ref 21 konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att en prövning enligt 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende om bearbetningskoncession ska omfatta såväl det sökta koncessionsområdet som markanvändning för till gruvdriften nödvändiga tillhörande anläggningar.

Bergmästarens bedömning

Prövningsramen

Inledningsvis konstaterar bergmästaren att mark- och miljödomstolen inom ramen för sin prövning tagit ställning i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen enligt 6 kap. miljöbalken, tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000) samt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Mark- och miljödomstolens dom har vid tidpunkten för detta beslut inte vunnit laga kraft.

Enligt 4 kap. 2 § fjärde stycket minerallagen ska, om ett ärende om beviljande av koncession avser en verksamhet som ska prövas även enligt miljöbalken eller andra lagar, 3 och 4 kap. miljöbalken endast tillämpas vid den prövning som sker i koncessionsärendet. I förarbetena (prop. 1997/98:90 s. 211–214) anges att denna ordning motiveras av att gruv- och mineralindustrin i Sverige är en samhällsekonomiskt viktig basnäring. Denna skulle allvarligt hotas om bestämmelsen i 4 kap. 2 § fjärde stycket om inskränkning av tillämpningen av hushållningsbestämmelserna togs bort. Det bedömdes vara tveksamt om prospektering överhuvudtaget skulle komma att ske om den som fick bearbetningskoncession riskerade att inte kunna utnyttja koncessionen därför att det vid en - ofta flera år senare - följande miljöprövning beslutas att marken bör användas för något annat ändamål. Regleringen i minerallagen är således avsedd att åstadkomma att prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken ska göras så tidigt som möjligt och vid endast ett tillfälle (jfr. HFD 2016 ref. 21).

Frågan om rättskraft i ansökningsmål hos mark- och miljödomstolen regleras i 24 kap. 1 § miljöbalken. Av denna bestämmelse framgår bland annat att om en dom eller ett beslut som har meddelats i ett ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket avser tillstånd till en verksamhet enligt balken och domen eller beslutet har fått laga kraft, gäller tillståndet mot alla, vad avser frågor som har prövats i domen eller beslutet. Som framhållits i litteraturen² är dock rättskraftsverkningarna begränsade i olika hänseenden, även om detta inte klart framgår av paragrafen. Ett meddelat tillstånd i ett ansökningsmål synes dock i vart fall besitta en 'transkategorisk' rättskraft, vilket innebär att en tillståndsdom har rättskraft i förhållande till en parallell prövning enligt miljöbalken av andra myndigheter – och då vad gäller frågor som explicit regleras i

² Se Lindblom, Miljöprocess del II (2002). Frågorna om rättskraft i ansökningsmål har ingående behandlats i kap. 14, s. 648 ff.

tillståndsdomen. Fråga som regleras i tillståndet bör alltså inte kunna omprövas av annan myndighet än domstol enligt samma lag som tillämpades vid tillståndsprövningen.³

Mot bakgrund av att avgörandet från mark- och miljödomstolen inte har vunnit laga kraft föreligger inte heller rättskraft i domstolens dom. Därutöver innebär ändringen av minerallagen (2024:325) som började gälla den 1 juli 2024 att bergmästaren kan meddela bearbetningskoncession trots att frågan om Natura 2000-tillstånd inte är slutligt avgjord. Bergmästaren har därför inom ramen för detta beslut att ta ställning till 3 kap., 4 kap. 1–7 §§ och 6 kap. 28 – 46 §§ miljöbalken enligt den nya lydelsen av 4 kap. 2 § minerallagen.

Malmbevisningen

En malmbevisning är en redogörelse av de resultat som undersökningsarbetet har lett till, de geologiska och geofysiska kartor som har upprättats samt annan utredning som kan vara av betydelse vid en bedömning av om en fyndighet som kan tillgodogöras ekonomiskt har blivit påträffad. Malmbevisningen består av två delar, dels en redogörelse av kännedomsgraden av fyndigheten i fråga, dels en redogörelse som ska visa att fyndigheten sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt.

Av handlingarna i ärendet framgår att det finns uppskattade mineraltillgångar inom Nunasvaara Södra K nr 1 som fördelas mellan en indikerad mineraltillgång på 8 900 000 ton malm samt en antagen mineraltillgång som uppskattats till 1 500 000 ton malm. Mineraltillgången har uppskattats i enlighet med 2012 års utgåva av Joint Ore Reserves Committee, JORC. De inlämnade handlingarna har förberetts, granskats och godkänds av en kvalificerad person.

Mot bakgrund av den utredning som sökanden inkommit med så finner bergmästaren att tillräckligt undersökningsarbete har utförts för att påvisa att en mineralisering finns inom det sökta koncessionsområdet. Bergmästaren anser även att tillräckligt undersökningsarbete utförts för att mineraltillgångar ska kunna beräknas med sådan kännedomsgrad att dessa kan ligga till grund för bedömning av den ekonomiska lönsamheten.

Sökanden har inkommit med beräknade kapital- och driftskostnader för att bryta och bearbeta malm inom det sökta koncessionsområdet.

Mot denna bakgrund samt det sökanden anfört gällande bearbetning och kostnader bedömer bergmästaren att det är visat att en fyndighet som sannolikt kan tillgodogöras ekonomiskt har påträffats inom Nunasvaara Södra K nr 1.

³ A.a. s. 697–702 (avsnitt 2.2.5).

Fyndighetens belägenhet och art

Vad gäller fyndighetens belägenhet gör bergmästaren följande bedömning. Arronderingsförhållandena på platsen utgör inte hinder mot att bevilja den aktuella koncessionen. Fyndigheten gör inte intrång eller utgör hinder för någon annan verksamhets bearbetningskoncession.

Vid en ansökan om bearbetningskoncession kan fyndighetens art ha särskild betydelse på så sätt att det från nationell synpunkt är angeläget att fyndigheten bearbetas av en viss exploatör. Koncessionen omfattar koncessionsmineralet grafit. Grafit räknas som ett strategiskt mineral (EU:s lista av kritiska och strategiska mineral). Det är enligt bergmästarens uppfattning därför fråga om ett mineral som har särskild betydelse ur nationell eller utrikespolitisk synpunkt. Bergmästaren ifrågasätter dock inte sökandens lämplighet som exploatör. Inte heller fyndighetens art talar således mot att bevilja den aktuella koncessionen.

Bergmästaren kan även slutligen konstatera att koncessionsområdet inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Miljökonsekvensbeskrivning samt tillämpningen av hushållningsbestämmelserna i miljöbalken

I enlighet med 8 kap. 1 § minerallagen har bergmästaren samrått med Länsstyrelsen Norrbotten beträffande tillämpningen av 3 kap., 4 kap. 1–7 §§ och 6 kap. 28 – 46 §§ miljöbalken. Genom detta samrådsförfarande har framkommit att länsstyrelsen poängterar att uppgifterna i miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för prövningen av koncessionsansökan. Länsstyrelsen bedömer att den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen, med de kompletteringar som sökanden har gett in i ärendet, uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att det inte behövs några ytterligare kompletteringar. Vidare uppger länsstyrelsen att de tillstyrker att bergmästaren beviljar den sökta bearbetningskoncessionen.

Grundläggande vid prövningen av markanvändningen är att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Bergmästaren finner i likhet med mark- och miljödomstolen att miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning, till att endast omfatta bearbetningskoncessionen Nunasvaara Södra K nr 1 med sammanhängande verksamheter, inte hindrar att den kan ligga till grund för en prövning i sak.

Vidare finner bergmästaren inte skäl att frånga den bedömning som länsstyrelsen gjort i ärendet. Bergmästaren anser således att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven

på innehåll och kan godkännas. Vidare anser bergmästaren att det vid en tillämpning av 3 kap. och 4 kap. 1–7 §§ miljöbalken inte föreligger hinder mot att bevilja bearbetningskoncessionen Nunasvaara Södra K nr 1.

Slutförande av miljöbedömningen

Bergmästaren har funnit att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven på innehåll och kan godkännas. Den specifika miljöbedömningen kan därför slutföras. När frågan om tillstånd för bearbetningskoncession avgörs ska bergmästaren slutföra miljöbedömningen genom att med hänsyn till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och det som kommit fram under handläggningen av ärendet identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna.

Som framförts ovan har sökanden ännu inget laga kraftvunnet miljötillstånd för verksamheten vid Nunasvaara Södra K nr 1. Mark- och miljödomstolen har meddelat dom (mål nr M 1573–20) i frågan och där uppställt ett antal villkor för exempelvis sprängning, buller, lagring av kemikalier och farligt avfall, damning, rennärning, utsläpp till vatten, anläggande av verksamheten, efterbehandling, ekologisk kompensation, artskydd, ekonomisk säkerhet samt kontrollprogram.

Bergmästaren har att ta ställning till vilka miljöeffekter som uppstår med anledning av att bearbetningskoncessionen beviljas. Mark- och miljödomstolen har att bedöma de fulla konsekvenserna av hela verksamheten och har sammanfattningsvis konstaterat att den aktuella verksamhetens påverkan är relativt begränsad i förhållande till andra gruvor i länet och att den, avseende omfattningen på brytningen närmast kan jämföras med en relativt vanlig bergtäkt.

Utifrån innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och övrigt underlag i ärendet har bergmästaren identifierat följande miljöeffekter som kan bli en följd av beslutet att bevilja ansökt bearbetningskoncession.

Det kan konstateras att avseende buller kommer en liten påverkan ske under verksamhetens första fem år. Efterhand som produktion i dagbrottet sker sänks krossverksamheten m.m. och ytterligare bullervallar uppstår. Sökanden avser även utföra regelbundna mätningar av bullernivåerna. För att minska påverkan på såväl rennärning som friluftsliv kommer sökanden begränsa ljusspridning utanför verksamhetsområdet och åtgärder kommer vidtas för att minimera damning. Förutsatt att potentiellt förorenat vatten renas föreligger inte skäl att bedöma någon risk för oacceptabel miljöpåverkan på närliggande vattendrag. Sammanfattningsvis bedömer bergmästaren de i ansökan identifierade miljöeffekterna i huvudsak som små men i vissa fall som måttliga, utifrån att de i huvudsak medför en lokal påverkan och i vissa fall att påverkan är reversibel. Bergmästaren finner att sökanden på ett tillfredställande sätt identifierat, beskrivit och bedömt miljöeffekterna av den sökta bearbetningskoncessionen.

Samlad bedömning av förutsättningarna för bearbetningskoncession

Bergmästaren konstaterar att det inte föreligger hinder mot att bevilja ansökan om bearbetningskoncession för Nunasvaara Södra K nr 1. Detta med utgångspunkt från den bedömning som gjorts i fråga om malmbevisning, arronderingsförhållandena och fyndighetens art. Vidare har bergmästaren funnit att koncessionen inte står i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser.

Bergmästaren bedömer mot denna bakgrund att förutsättningarna för att bevilja den ansökta koncessionen är uppfyllda.

Villkor

Enligt 4 kap. 5 § minerallagen ska en bearbetningskoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen eller enskild rätt eller som behövs för att naturtillgångarna ska utforskas och tillvaratas på ett ändamålsenligt sätt.

Sökanden har föreslagit att bearbetningskoncessionen ska förenas med följande villkor.

Bolaget ska årligen genomföra samråd med Talma sameby och Gabna sameby i syfte att minimera verksamhetens negativa påverkan på rennäringsen. Senast två månader efter genomfört samråd ska bolaget lämna en redogörelse för detta till bergmästaren.

Såväl bergmästaren som länsstyrelsen anser att villkorsförslaget är lämpligt och ska föreskrivas.

Vad avser länsstyrelsens uppfattning om att bergmästaren bör föreskriva villkor avseende begränsningen av när på året sprängning, borring, krossning och transporter får ske anser bergmästaren följande. En bearbetningskoncession ger innehavaren ensamrätt till utvinning av malm inom ett bestämt område. Att bedriva en gruva innebär en miljöfarlig verksamhet som inte får påbörjas förrän ett tillstånd enligt miljöbalken erhållits. Mot denna bakgrund anser bergmästaren att villkor avseende begränsning av när på året viss produktion får ske lämpligast föreskrivs av mark- och miljödomstol.

Ekonomisk säkerhet

Enligt 4 kap. 6 § minerallagen ska en koncessionshavare åläggas att ställa säkerhet för att dennes skyldigheter enligt 13 kap. 4 § minerallagen ska uppfyllas, om det inte finns särskilda skäl för något annat. Av 13 kap. 4 § minerallagen framgår att i den mån det är motiverat från allmän eller enskild synpunkt ska koncessionshavaren utföra efterarbete och ta bort andra anläggningar än som anges i 13 kap. 3 § minerallagen. Av samma bestämmelse framgår att den inte innebär någon inskränkning i koncessionshavarens skyldigheter enligt 2 kap. 8 § eller 10 kap. miljöbalken.

Enligt 13 kap. 3 § minerallagen ska byggnader som gjorts för gruvans eller motsvarande anläggnings styrka och varaktighet, såsom exempelvis inklädnad av borrhål, stängsel samt inrättningar för vandring upp och ned i gruvan lämnas kvar. Säkerheten som ska ställas gäller andra anläggningar, såsom uppfodringsverk och andra för gruvdriften gjorda anläggningar som finns på anvisad mark.⁴

Av ansökningshandlingarna framgår att det kommer uppföras ett nytt industriområde som ska tjäna hela sökandens grafitprojekt. De anläggningar som planeras uppföras är bland annat anrikningsverk, primärkross, sekundärkross, vattenreningsanläggningar och anläggning för blocksågning samt administrationsbyggnader, parkering, verkstad och underhållslokaler, laboratorium m.m. I sökandens efterbehandlingsplan framgår att de avser montera ned byggnader på industriområde och ta bort ledningar ovan jord samt plugga nedgrävda ledningar för att sedan återställa området genom att påföra morän och ytskikt som vegeteras.

Mot denna bakgrund anser bergmästaren att sökanden ska, senast när anmälan om gruvdrift enligt 57 § mineralförordningen sker, inkomma med en ekonomisk säkerhet om 1 000 000 kronor. Säkerheten utgör garanti för de inledande återställningsåtgärder vid koncessionens upphörande som anges i 13 kap. 4 § minerallagen och som närmare kommer att fastställas i samband med att koncessionen upphör.

Delgivning av beslutet

Berörda fastighetsägare och övriga kända sakägare delges detta beslut genom vanlig delgivning med delgivningskvitto.

Bergmästaren beslutar att övriga som har rätt att överklaga beslutet om bearbetningskoncession ska delges detta genom kungörelsedelgivning i tidningen Norrländska socialdemokraten samt i Post- och Inrikes Tidningar.

Hur man överklagar

Den som delges detta beslut genom vanlig delgivning med delgivningskvitto kan överklaga beslutet till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom den tidsfrist som anges i överklagandehänvisningen (bilaga 2).

Den som delges detta beslut genom kungörelsedelgivning kan överklaga beslutet till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 21 november 2024, vilket även anges i överklagandehänvisningen (bilaga 3).

⁴ Jfr. prop 1988:89/92 s. 124 f. samt L. Delin, Minerallagen med kontinentalsockellagen (1996) s. 206 f.

Bergmästaren erinrar om följande

Sökanden erinras om att mark får tas i anspråk för bearbetning av fyndigheten endast om marken anvisats enligt bestämmelserna i 9 kap. minerallagen. Ansökan om markanvisning görs skriftligen hos bergmästaren.

Sökanden erinras vidare om att för det fall denne avser bedriva undersökningsarbete inom koncessionsområdet i dagen på mark som inte anvisats så ska reglerna om arbetsplaner (3 kap. 3–5 f §§ minerallagen) tillämpas. I dessa fall är sökanden skyldig att tillhandahålla en översättning av arbetsplanen på finska, meänkieli eller samiska om undersökning ska utföras inom ett område som helt eller delvis sammanfaller med språkets förvaltningsområde enligt 6 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Begäran om översättning kan framställas skriftligen till sökanden av fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt som berörs av planerade arbeten enligt arbetsplanen. Begäran om översättning ska vara sökanden tillhanda inom tio dagar från delgivningen av beslutet om bearbetningskoncession.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av bergmästare Helena Kjellson efter föredragning av juristen Elin Wennerström. I den slutliga handläggningen har även gruvingenjören Stig Abrahamsson deltagit.

Helena Kjellson

Elin Wennerström

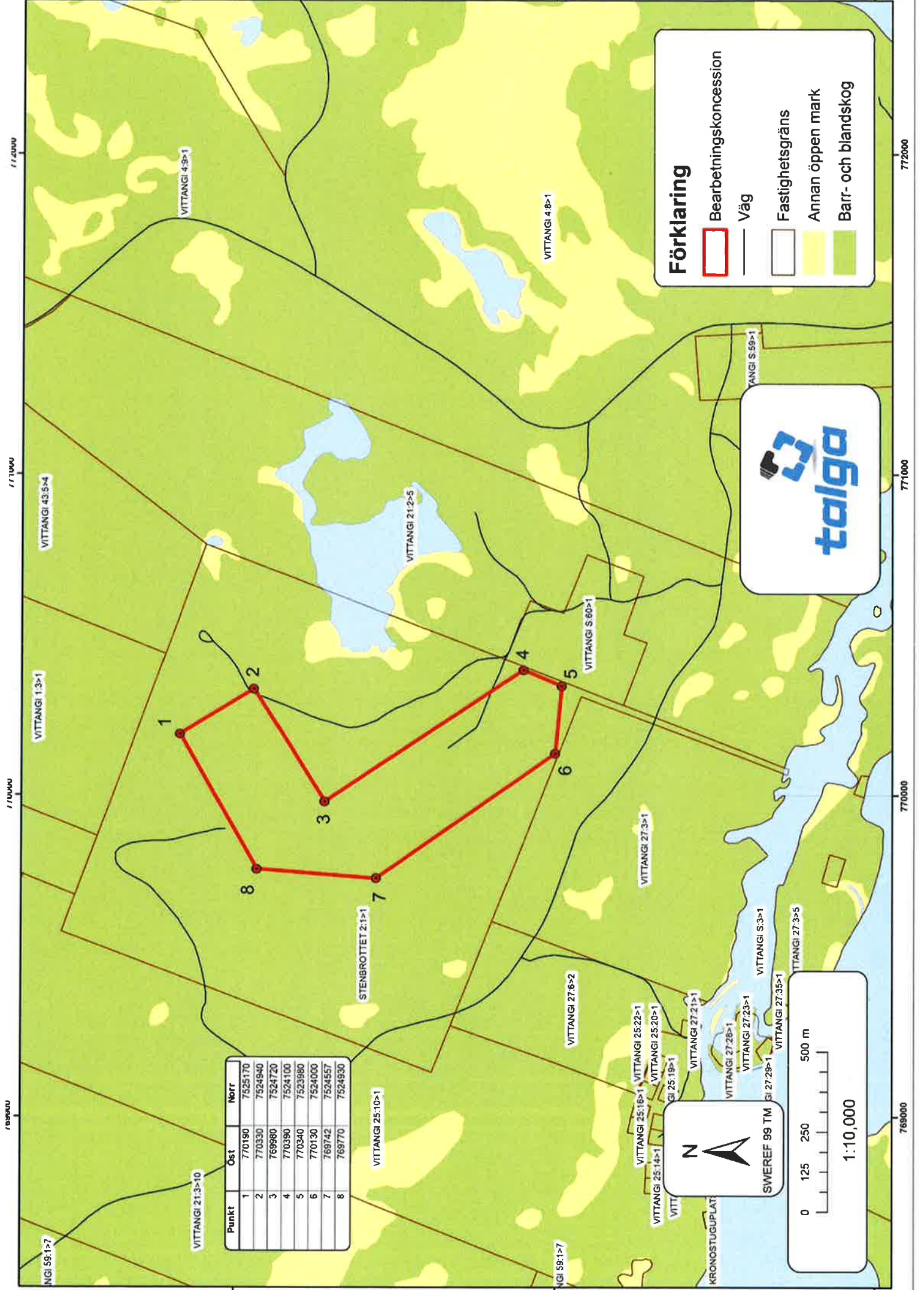
Kopia av beslutet sänds till Länsstyrelsen Norrbotten, Lantmäteriet, Kiruna kommun och Sametinget.

Bilagor

Bilaga 1, Karta över koncessionsområdet, upprättad den 29 maj 2020

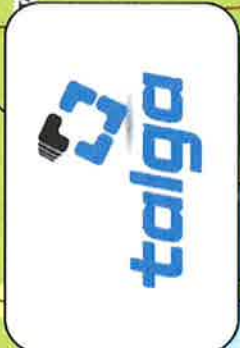
Bilaga 2, Överklagandehänvisning, vanlig delgivning

Bilaga 3, Överklagandehänvisning, kungörelsedelgivning

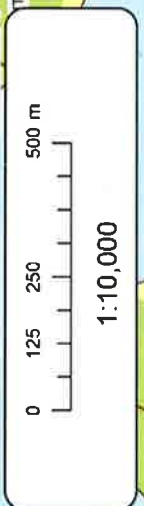

Förklaring

- Bearbetningskoncession
- Väg
- Fastighetsgräns
- Annan öppen mark
- Barr- och blandskog

Punkt	Öst	Norr
1	770190	7525170
2	770330	7524940
3	769980	7524720
4	770390	7524100
5	770340	7523980
6	770130	7524000
7	769742	7524557
8	769770	7524930

SWEREF 99 TM

774000

771000

770000

769000

772000

771000

770000

769000

VITTANGI 59:1>7

VITTANGI 21:3>10

VITTANGI 25:10>1

VITTANGI 59:1>7

VITTANGI 1:3>1

VITTANGI 43:5>4

VITTANGI 4:9>1

VITTANGI 4:8>1

VITTANGI 21:2>5

VITTANGI S:80>1

VITTANGI 27:3>1

VITTANGI 25:16>1

VITTANGI 25:22>1

VITTANGI 25:20>1

VITTANGI 25:14>1

GI 25:19>1

VITTANGI 27:21>1

VITTANGI 27:26>1

VITTANGI 27:23>1

GI 27:29>1

VITTANGI 27:35>1

VITTANGI S:3>1

VITTANGI 27:3>5

KRONOSTUGUPLAT

BERGSSTATEN

Överklagandehänvisning vid delgivning med delgivningskvitto

Om ni tagit del av beslutet genom att få det skickat till er tillsammans med ett delgivningskvitto ska ni göra enligt följande för att överklaga bergmästarens beslut. Börja med att skriva under delgivningskvittot och skicka det till Bergsstaten. Detta är endast en bekräftelse på att ni tagit del av beslutet. Det innebär inte att ni har godtagit beslutet.

Ni har därefter **tre veckor** på er, **från det datumet ni skrivit under delgivningskvittot**, att skriva ert överklagande och skicka in det till Bergsstaten.

Överklagandet ska vara skriftligt och ställas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet **men skickas till Bergsstaten, Box 43, SE-971 02 Luleå** eller mineinspect@bergsstaten.se

I överklagandet ska ni ange:

- Vilket beslut som ni överklagar, ange beslutets diarienummer.
- Varför ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha.
- Ni ska ange ert namn, telefonnummer, postadress och e-postadress.
- Om ni anlitar ombud ska ombudets namn, telefonnummer, postadress och e-postadress anges.

Ert överklagande ska ha kommit in till Bergsstaten **inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet**.

Om ni som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Om ni behöver upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till Bergsstaten, via epost mineinspect@bergsstaten.se eller telefon 0920-23 79 00.

BERGSSTATEN

Överklagandehänvisning vid kungörelsedelgivning

Om ni tagit del av beslutet genom att läsa om beslutet i en tidning, s.k. kungörelsedelgivning gäller följande för att överklaga bergmästarens beslut.

Överklagandet ska vara skriftligt och ställas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet **men skickas till Bergsstaten, Box 43, SE-971 02 Luleå** eller mineinspect@bergsstaten.se

I överklagandet ska ni ange:

- Vilket beslut som ni överklagar, ange beslutets diarienummer.
- Varför ni anser att beslutet ska ändras och vilken ändring ni vill ha.
- Ni ska ange ert namn, telefonnummer, postadress och e-postadress.
- Om ni anlitar ombud ska ombudets namn, telefonnummer, postadress och e-postadress anges.

Ert överklagande ska ha kommit in till Bergsstaten **senast den 21 november 2024**.

Om ni behöver upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till Bergsstaten, via epost mineinspect@bergsstaten.se eller telefon 0920-23 79 00.